

Asetukset ja standardit

Maankäyttö- ja rakennuslaissa säädettyä rakennusten esteettömyyttä koskevaa olennaista teknistä vaatimusta tarkennettiin 1.1.2018 voimaan tulleilla asetuksilla. *Valtioneuvoston asetus rakennuksen esteettömyydestä 241/2017*, 5:s pykälä määrittää, että muun rakennuksen kuin asuinrakennuksen sisäisen kulkuväylän ja asuinrakennuksen yleisten tilojen sisäisen kulkuväylän on oltava helposti havaittava, pinnaltaan tasainen ja luistamaton.

Ympäristöministeriön asetus rakennuksen ääniympäristöstä, 796/2017 määrittää, että rakennuksen, jossa on potilashuoneita, opetus-, kokous-, ruokailu-, hoito-, harrastus-, liikunta- tai toimistotiloja, ääniolosuhteet on suunniteltava ja toteutettava siten, että tilassa saavutetaan sen käyttötarkoitus huomioon ottaen riittävän hyvä ääniympäristö.

Hissille ohjaavista ääniopasteista määritetään EU-standardissa *SFS-EN 81-70. Osa 70: Hissien esteettömyys henkilöille mukaan lukien vammaiset henkilöt*. Hissi on voitava tunnistaa helposti näköön ja kuuloon perustuvan informaation avulla. Äänimerkkien äänen tason oltava säädettävissä ympäristön olosuhteisiin sopivaksi

Rautatieasemilla, joilla on henkilöliikennettä, tulee noudattaa ohjetta *KOMISSION ASETUS (EU) N:o 1300/2014 (YTE 2014), Vammaisten ja liikkumisesteisten henkilöiden esteetöntä pääsyä Euroopan unionin rautatiejärjestelmään koskevista yhteentoimivuuden teknisistä eritelmistä*.

Opastesuunnittelun ohjeistuksen yhteydessä todetaan, että kauko-ohjattuja ääniopasteita ja puhelinsovelluksia voidaan käyttää lisäopasteena. Kauko-ohjattuja ääniopasteita ja puhelinsovelluksia vaihtoehtona käytettäessä ne ovat innovatiivisia ratkaisuja (EU No:1300/2014 ,7 artikla), jolloin vaatimuksenmukaisuus tarkistetaan EU:n komissiota varten.

Ohjeet

Esteettömyysasetusta tarkentaa *Ympäristöministeriön ohje rakennuksen esteettömyydestä 2018*. Ohjeessa todetaan mm., että havainnoinnin tehostamiskeinoja ovat esimerkiksi valaistuksen kohdistaminen, opastus ja näkövammaisille henkilöille tarkoitetut äänimerkit, kuten esimerkiksi äänimajakat.

HKL:n Metrosuunnittelun käsikirja (2018) ohjeistaa, että näkövammaisia varten yleisötilat varustetaan erillisillä turva/opastuslaitteilla, ns. äänimajakoilla näkövammaisia varten sisään- ja ulosmenoväylille, sisäänkäyntien ja hissien eteen. Liukuportaat ja hissit varustetaan summereilla, jotka antavat näkövammaisille matkustajille tiedon näiden laitteiden sijainnista. Äänimerkki kertoo liukuportaan suunnan. Hissikuilun ovipielet varustetaan kutsunapeilla, joissa on pistekirjoitus, sekä äänisignaaleilla (kutsuääni ja saapumisääni).

Länsimetron suunnittelukäsikirjan (2018) mukaisesti Länsimetron tunnelista erotettu tai tunnelin yhteydessä oleva laiturin, lippuhallin ja liukuporraskuilun, kioskin, porrashuoneiden, teknisten tilojen, varastojen, asetinlaituhuoneen ja telelaitetilan äänitason tulee olla kesällä (kalustettu huone) alle 43 dB(A).

Henkilöliikenneasemilla EU:n ohjeistusta täydentää Väylän *Ratatekniset ohjeet (RATO) osa 16, Väylät ja laiturit 43/2017*, jossa ohjeistetaan, että esteettömän reitin havainnoimista ja tiedottamista voidaan täydentää äänimajakoilla. Asemaympäristöön liittyvää esteettömyysohjeistusta on selkeytetty visualisoiduilla ohjeistuksilla vuosittain päivittyvällä sivustolla www.sujuva.info.

Ympäristöministeriön 2020 julkaisemassa Esteetön rakennus ja ympäristö -julkaisussa ohjeistetaan äänimajakkan käytöstä:

Rakennuksen sisäänkäynnin on oltava helposti tunnistettavissa sisäänkäynniksi. Näkövammaisia henkilöitä voidaan ohjata tummuus- ja materiaalikontrastien avulla sekä sijoittamalla äänimajakka sisäänkäynnille. Ääniopasteet auttavat mm. näkövammaisia henkilöitä suunnistautumaan kohteeseen. Hissi on voitava tunnistaa helposti näköön ja kuuloon perustuvan informaation avulla. Hissille ohjaava äänimajakka tulee sijoittaa hissien ulkopuolelle, oven yläpuolelle tai ulkona sisäänkäynnillä ulko-oven yläpuolelle.

Opasteääneksi tulee valita ärsyttämätön, esimerkiksi nakutus tai linnunlaulua muistuttava ääni. Jatkuvasti piippaava ääni ei sovellu. Ääniopaste tulisi voida varustaa myös liiketunnistimella, jolloin se aktivoituu vain tarpeen tullen. Tietokoneella käsitellyillä opasteäänillä on näkövammaisten keskuudessa havaittu olevan hyvä kuuluvuus ja suunnistautumista auttava äänen rakenne. Äänimerkkien äänen tason oltava säädettävissä ympäristön olosuhteisiin sopivaksi.